

Vredesmissies

Foto: Ministerie van Defensie

Vorige maand kwam een rapport uit waarin de Nederlandse bijdrage aan stabiliteit, veiligheid en rechtsorde in conflictgebieden is geëvalueerd. De bijdrage zou een zeer beperkt effect hebben gehad. ➤

Peter de Bock

luitenant-kolonel bij de Koninklijke Landmacht

**Pastorale
zorg**

3

Agressie

3

**Wraak
en
agressie**

11

**Tegenover
of met
elkaar**

12

Oke (Oegstgeester Kerkblad) is een uitgave van de Raad van Kerken Oegstgeest:
 Secr.: Jasper de Kogel, Carel Fabritiuslaan 27,
 2343 SE Oegstgeest, tel. 515 52 26
 e-mail: j.de.kogel@planet.nl

Redactie:

Koos van der Bruggen (voorzitter a.i.),
 Johan de Gier, Els van Leuken, Gerda Heslinga,
 Jochem Hemink, Lilian Hoogendoorn en
 Jacqueline van Arend-Koelman
 Secr.: Gerda Heslinga, tel. 517 07 00

Adviserend lid namens de kerken:

ds. Rian Veldman / ds. Richtsje Abma

Bezorgdienst:

Gwenney Kouwenhoven (administratie) en
 Ed Gijzenij (logistiek),
 e-mail: BezorgdienstOke@gmail.com.

Wilt u geen Oke ontvangen?

Geef dit door aan de bezorgdienst.

Postabonnementen:

Wil Kwestro, Begonialaan 14, 2343 XN, tel. 517
 41 93, e-mail: johanwil.kwestro@casema.nl

Financiële administratie:

Jan Lanslots, Vincent van Goghlaan 2, 2343 RN,
 tel. 517 57 54, e-mail: jan.lanslots@ziggo.nl

Bankrelaties:

NL65 INGB 0005 8563 89 en
 NL13 ABNA 0566 9422 40

Vormgeving en realisatie:

Grafisch Buro Versteegen Vormgeving, Leiden

Opplage: 8.800 ex. huis-aan-huisverspreiding.

*Uw vrijwillige bijdrage is welkom,
 richtbedrag €35 per jaar.*

Volgende nummer

Het volgende nummer van Oke ver-
 schijnt op **28 oktober 2023**. Kopij daar-
 voor inleveren uiterlijk op donderdag
12 oktober 2023 vóór 15.00 uur.
 Uitsluitend per e-mail, met vermelding
 van uw naam, telefoonnummer en
 voorkeur rubriek.

Inleveradres kopij en gegevens rooster
 diensten en vieringen:

e-mail: RedactieOke@gmail.com

Het daaropvolgende nummer verschijnt
 op **2 december 2023**.

Deze Oke wordt ook geplaatst
 op de website van de Raad van
 Kerken. Ook is er een link op:

vervolg van pag. 1

Een van de conclusies in het onderzoeks-
 rapport was dat de Nederlandse diploma-
 tieke, militaire en ontwikkelingsbijdragen
 aan Afghanistan, Mali en Zuid-Soedan
 maar zeer beperkt effect hebben gehad
 op de vicieuze cirkels van etnische span-
 ningen, gewapend conflict, instabiliteit en
 zwak bestuur. Een pijnlijke en ongemak-
 kelijke realiteit voor ons als maatschappij,
 maar ook voor militairen zoals ik.

Een ongemakkelijke realiteit

Als (actief dienende) veteraan ben ik
 twee keer op missie geweest naar Irak
 en een keer naar Afghanistan. Tijdens zul-
 ke missies probeer je – ondanks gevaar
 voor eigen leven – de leefomgeving van
 mensen veiliger te maken. Om te horen
 dat onze bijdragen maar zeer beperkt
 effect hebben gehad, doet dan pijn. Mijn
 collega's die fysiek en/of geestelijk ge-
 wond terug zijn gekomen van uitzending
 voelen deze pijn vaak nog sterker.

Politieke plicht

Nu rijst de vraag: moeten we dan nu
 maar stoppen met Nederlandse bijdra-
 gen aan vredesmissies? Als je het mij
 vraagt, is het antwoord volmondig 'nee'.
 Allereerst heeft Nederland niet voor niets
 in zijn grondwet opgenomen dat onze
 krijgsmacht ook bestaat 'ter handha-
 ving en bevordering van de internatio-
 nale rechtsorde' (artikel 97). Naast deze

Van de redactie

Altijd weer gaan mensen op de vuist.
 Om het eigen gelijk te halen of om
 macht te verkrijgen of te behouden?
 Zowel op wereldniveau als in dorp of
 stad. Wanneer komt daar eens een
 eind aan?

De schepping zucht naar verlossing,
 naar vrede en naar zorg voor elkaar.
 In diverse artikelen van deze Oke
 wordt deze problematiek aangestipt.

Veel leesplezier!

politieke plicht zie ik ook een morele en
 maatschappelijke verantwoordelijkheid
 om mensen in conflictgebieden te helpen
 om een leven in vrede en veiligheid op te
 bouwen in het land waar zij geboren zijn.

Burgerlijke plicht

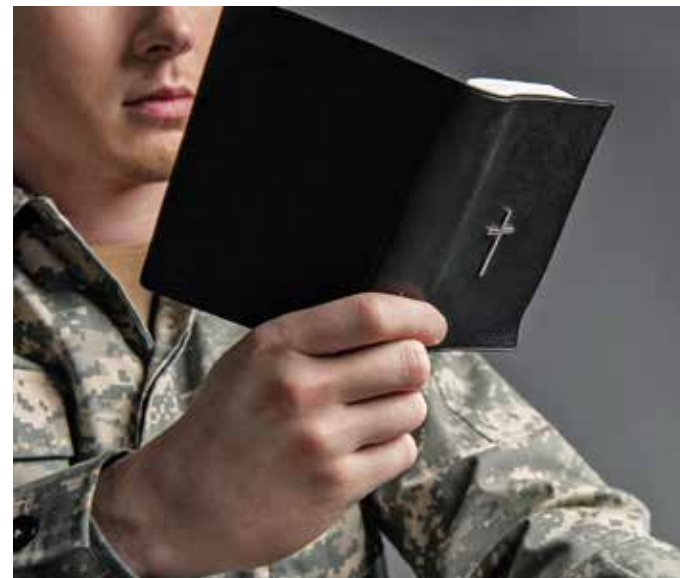
Niet iedereen in Nederland voelt deze
 verantwoordelijkheid. Regelmatig lees ik
 commentaar op social media waarom we
 voor zoveel (belasting)geld wapens ge-
 ven aan Oekraïne. 'Dat geld hadden we
 ook kunnen besteden aan armoedebe-
 strijding in Nederland', volgt er dan vaak
 nog achteraan. Dit vind ik lastig. Uiter-
 aard moeten wij de Nederlanders die het
 zwaar hebben, helpen. Tegelijkertijd ont-
 slaat ons dit niet van onze plicht om bij
 te dragen aan de vrijheid van anderen,
 zoals in dit geval de burgers in Oekraïne.

Ook onze vrijheid is duur betaald

Ik heb weleens moeite met de huidi-
 ge sterk individualistische en econo-
 misch gedreven tijdsgeschiedenis in Nederland,
 waarbij vrede en veiligheid als vanzelf-
 sprekend worden gezien. Zo anders was
 dat voor de generatie die de Tweede
 Wereldoorlog heeft meegemaakt. Want:
 wat is het leven waard als je niet (veilig)
 over straat kan? Als je niet mag geloven
 wat je gelooft? Als je niet mag houden
 van wie je houdt? Als je niet mag zijn
 wie je bent? En voor de naoorlogse ge-
 neratie: wat was er van Nederland te-
 recht gekomen als we niet bevrijd waren
 door anderen? Was Nederland zonder
 Marshallhulp zo rijk geworden als het nu
 is? In hoeverre schept dit nu vanuit ons
 verplichtingen naar andere landen waar
 democratie, vrede en veiligheid onder
 druk staan?

Het onderzoeksrapport schetst een on-
 gemakkelijke realiteit. Laten we ook
 na de Nederlandse week van de vrede
 vieren dat wij zelf in vrijheid in een de-
 mocratie leven, maar ook nadenken hoe
 we beter kunnen bijdragen aan vrede
 en veiligheid voor mensen elders in de
 wereld.

Raad van Kerken Oegstgeest

Pastorale zorg bij Defensie en Justitie

De kerken zien het als opdracht om pastoraal aanwezig te zijn
 op alle levensterreinen, ook bij Justitie en Defensie. Het is een
 goede zaak dat de kerken daarmee aandacht geven aan men-
 sen die in situaties verkeren die ver lijken af te staan van de
 boodschap van naastenliefde die door de kerken verkondigd
 wordt. Juist deze mensen hebben behoefte aan een luisterend
 oor, aan pastorale ondersteuning, aan een inhoudelijk maar
 niet veroordelend gesprek over gebruik van geweld. We mo-
 gen blij zijn, dat de overheid het mogelijk maakt dat geestelij-
 ke verzorgers hun werk in alle onafhankelijkheid kunnen doen.

En gelukkig zijn er binnen de kerken men-
 sen die dit kunnen en willen doen. Een
 van hen wil ik hier noemen: Fred van Ier-
 sel (foto). Sinds onze studententijd waren
 wij bevriend en ook collega's op het ter-
 rein van vredesethiek. Helaas is hij enkele
 maanden geleden overleden. Fred is gepromoveerd op een on-
 derzoek over 'Vrede leren in de Kerk'. Hij kon dat in de praktijk
 brengen toen hij benoemd werd tot hoogleraar vraagstukken
 geestelijke verzorging bij de krijgsmacht. Later was hij een aan-
 tal jaren hoofdzaalmoezener bij het RK Justitiepastoraat. Daar-
 naast is hij actief geweest in de landelijke Raad van Kerken.

Zowel pastorale als ethische vragen hadden zijn permanen-
 te aandacht. Fred kreeg het bericht van zijn terminale ziekte
 op de dag dat de Russen Oekraïne binnenvielen. Ondanks die
 ziekte heeft hij zijn zorgen en vragen over die strijd en de ge-
 volgen voor de militair als mens uitgedragen. Hij is daarmee
 een blijvende en inspiratiebron voor een kerk die aanwezig is
 voor mensen in nood en gevaar.

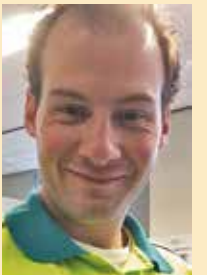
Koos van der Bruggen

lid van de RvK, namens de RK-parochiekeren

Persoonlijk

Agressie...

Drie op de vier zorgmedewerkers krij-
 gen te maken met agressie tijdens het
 werk. De impact daarvan kan enorm zijn.
 Gelukkig is tot nu toe mijn ervaring met
 fysieke agressie zeer beperkt gebleven.
 Daarentegen heb ik veel ervaring met verbale agressie. Bij de
 patiënten vaak uitgelokt door alcohol, drugs of een psychose.

Sinds vier jaar werk ik als verpleegkundige bij de Ambulance
 Amsterdam en moet ik, samen met mijn chauffeur, regelma-
 tig een 'verwarde patiënt' onder dwang van een psychiater
 op laten nemen vanuit huis of van de straat.
 Dit praktijkvoorbeeld betreft iemand die frequent 112 belt,
 zegt suïcidaal te zijn en van zijn balkon te willen springen.
 Van de crisisdienst GGZ verneem ik dat het om een beken-
 de gaat waarbij dit regelmatig voorkomt onder invloed van
 alcohol en drugs. Afspraak is dat de patiënt elke keer mee
 moet naar de crisisdienst om door een psychiater gezien te
 worden. Ik word weleens moe van dit soort meldingen maar
 probeer er altijd objectief naar te blijven kijken. In de vervuil-
 de woning zonder vloerbedekking, de keuken ronduit smerig
 met beschimmelde etensresten, is de patiënt in gesprek met
 de politie. Op tafel 20 blikken bier en wit poeder dat wordt
 aangemerkt als cocaïne.
 Ondanks deze verontrustende signalen ben ik mij bewust
 van het privé en de eigendommen van deze persoon en wil
 ik iets voor hem kunnen betekenen, namelijk een veilige
 omgeving voor de patiënt en mijn collega. Er wordt wat the-
 atraal gereageerd op mijn voorstellen, hij vindt het allemaal
 wel gezellig, oogt niet psychotisch en lijkt ondanks de alcohol
 adequaat te reageren. Ik zeg hem de zorgplicht te hebben
 hem naar het psychiatrisch ziekenhuis in Amsterdam Centrum
 te brengen, waarna hij verbaal begint te dreigen dat hij niet
 mee gaat. Ik word voor van alles uitgemaakt, met de dood
 bedreigd en hij maakt hierbij ook een schietbeweging. Met
 droge keel en bonkend hart word ik ergens kwaad van bin-
 nen maar weet tegelijkertijd dat ik daarmee niets bereik.

De man staat briesend voor me, ik stap achteruit en laat de
 man kalmeren door de politie. Geboeid gaat hij mee de am-
 bulance in. Onderweg biedt hij mij zijn excuses aan.... Ik pro-
 beer mij in deze 41-jarige man te verplaatsen die daar op z'n
 buik liggend, doorgesnoven en dronken, opeens vertelt over
 zijn jeugdtrauma's die waarschijnlijk de aanleiding zijn voor
 het alcoholmisbruik en ik voel iets van empathie bij mijzelf. Ik
 spreek uit dat ik de situatie erg heftig vond en hierop biedt
 hij nogmaals zijn excuses aan.

Na een kop koffie en een goed gesprek met de politie ga ik
 weer verder **Thijs de Wekker**

Met **Hart** en **Ziel...**

...voor de ander

In gesprek met Marleen van Waveren, actief lid van de Protestantse Gemeente Oegstgeest, bevlogen koorlid bij Cappella Pro Cantibus, enthousiast (lange afstand) wandelaarster en verpleegkundige Spoedeisende Hulp bij het Alrijne ziekenhuis in Leiderdorp.

Lilian Hoogendoorn

Marleen, wat beweegt jou in je vak als verpleegkundige?

Voor mij is dit ten diepste de wens en behoefte er voor een ander te willen zijn. Sinds zeven jaar werk ik, na een fusie tussen ziekenhuizen in Leiden en Leiderdorp, als verpleegkundige op de Spoedeisende Hulp van het Alrijne ziekenhuis in Leiderdorp. Vóór de fusie was ik ook werkzaam in het wondcentrum. De fusie leidde tot geschillen en het uitenvallen van wat eerder was. Ik nam het besluit mee te bewegen met de fusie, me niet terug te trekken, maar er doorheen te gaan, te blijven, wat impliceerde dat ik mijn werkzaamheden in het wondcentrum los moest

laten om me volledig te richten op de Spoedeisende Hulp. Ik wilde er vanuit een open, ontvankelijke houding voor gaan. Mede vanuit de gedachte: 'Ik ben en handel hier niet voor mijzelf, we zijn er met en voor elkaar.'

Hoe wil je met mensen, patiënten, omgaan?

Voor mij is de kern in hoe ik als verpleegkundige in mijn werk wil staan en mij tot mensen wens te verhouden respect. Onder alle omstandigheden respect blijven houden vind ik heel belangrijk. Naast luisteren en kalm blijven. Ieder mens is anders en alles is van invloed: 'Wie je bent, waar je vandaan

komt, wie je om je heen hebt en vooral, of je iemand om je heen hebt. Thuis en in tijden van nood.'

Op de Spoedeisende Hulp terechtkomen kan heel ingrijpend zijn en is voor de ene mens makkelijker te hanteren dan voor de andere mens. Mijn basishouding is luisterend, respectvol, geduldig. Het merendeel van ons zeer kleurrijke en diverse publiek kan de situatie aan. Maar soms is iemand hier, om welke reden dan ook, niet toe in staat.

Is er boosheid, ontevredenheid, ongenoegen?

En nee, Ik ben geen heilige, noch onaanastbaar, dit kan me zeker raken. Maar

kalmte bewaren blijft mijn uitgangspunt. Veelal is het afdoende de patiënt even achter te laten met haar of zijn begeleidend gezelschap om met de behandelend arts exacte afspraken over bijvoorbeeld de afgesproken medicatie door te nemen. Dit korte intermezzo is doorgaans voldoende om een patiënt te kalmeren en gerust te stellen. Men voelt zich gehoord en serieus genomen.

Om als verpleegkundige zo goed mogelijk toegerust te zijn op de confrontatie met agressie of woede heb ik met mijn team een agressietraining van meerdere bijeenkomsten gevolgd, verzorgd door judoka Rob van den Hoorn in Oegstgeest. Dit leverde zeker een bijdrage in het versterken van mijn persoonlijke weerbaarheid. We zijn wie we zijn, in mij schuilt geen vechtersbaas, ik geef de voorkeur aan de-escaleren en tot dusver heb ik met deze aanpak kunnen volstaan. Wat waarschijnlijk mede komt door mijn werktijden, die maken dat ik niet te maken heb met nachtelijke spoedgevallen, zoals ernstig alcoholmisbruik, of de gevolgen van een overdosis drugs, waarbij agressie of woede frequenter voorkomt. Maar nogmaals, het merendeel van de mensen die een beroep doen op onze zorg kan zich goed verhouden tot de omstandigheden en er zijn voor mij nog altijd voldoende redenen om van mijn vak te blijven houden.

Het is voor mij heel belangrijk te blijven beseffen dat mijn werk verder gaat dan het bieden van acute zorg. Er worden mensen aan mij toevertrouwd met een verhaal. Een verhaal waarmee, ook al vertellen zij mij er weinig over, ik rekening heb te houden. En dit rekening houden, dit klaarstaan doe ik met hoofd, hart en ziel!

Onder de loep... ...de oorlog in onszelf?

De oorlog in Oekraïne heeft mij van mijn stuk gebracht. Meer dan me lief is. Natuurlijk deel ik de verantwoordiging en het verdriet over alle ellende die over de Oekraïners wordt uitgestort, zomaar.

Maar het gaat dieper. Ik merk dat ik heen en weer geslingerd word tussen allerlei gedachten en emoties, en dat ik die niet allemaal netjes op een rijtje krijg.

Dat begint al met die compulsieve drang om elke dag weer alles te willen weten over de oorlog. En met internet is dat heel verschrikkelijk veel. Terwijl je weet dat je tenslotte verward en verdrietig je computer afsluit, dof van alle geweld en vernietiging.

Maar je kunt toch ook niet weggijken, je gezicht afwenden van al die pijn en ontmenselijking? Net doen of er niks aan de hand is, of het jou niet aangaat? Nee, onverschilligheid is geen optie.

Als je al die beelden, al die ellende tot je door laat dringen, dan is het soms moeilijk om niet heel primitief agressief te worden, om die Russen te gaan haten, wraak en vergelding te willen.

En ik merk dat ik maar al te snel vergeet dat die Russische soldaten ook mensen zijn, en vaders of zonen, broers, geliefden. Dat je ze eigenlijk ook ontmenselijkt, zoals de Russen doen met de Oekraïners. *Universal soldiers*, die de hel in worden gestuurd met allerlei retoriek over Oekraïense nazi's en satanisten, zelfs verkondigd en gezegend door de Russisch-orthodoxe kerk. Daar komt bij dat ik vrienden heb, kennissen uit de tijd, al meer dan tien jaar geleden, dat ik het land een

Cor van Beuningen

Voorzitter van de Raad van Kerken Oegstgeest

paar keer bezocht voor mijn werk. Die zeiden toen al dat ze bang waren voor Rusland en de oorlogszuchtige Poetin. Ik deed daar toen misschien wat luchtig over, die tijd was voorbij – dacht ik, en met mij zowat de hele Nederlandse politiek. Wat een vergissing, moet ik nu erkennen.

En nu kan ik haast niet anders dan partij kiezen, genuanceerd twijfelen voelt direct als verraad, het is geen tijd voor nuances want morgen is het misschien al te laat.

Hoe sta ik er nu in? Wat ik me heb voorgenomen:

- Onverschilligheid is geen optie, niet weggijken.
- Solidair zijn met de Oekraïners, zeker, zonder de andere partij te demoniseren; niet meedoen aan die oorlogretoriek.
- Attent zijn en blijven op initiatieven, ideeën, aanzetten die de vrede dichterbij kunnen brengen.
- Inkeer en gebed, bewust worden van het geweld in mij- en onszelf, onze angsten, onze neiging om verschillen aan te dikken en tegenstellingen op te roepen, ook in ons leven van alledag.
- Werk maken van vredeswerk. De tijd is er rijp voor, zie de impact van onze Dodenherdenking op 4 mei in het Bos van Wijckerslooth en het Dorpscentrum.

Een prachtig weekend in en rond de kerk!

Zaterdagochtend 2 september was het al een drukte van belang in de pastorietaal van de H. Willibrord. Er werden tentjes opgezet en tafels en stoelen neergezet voor de vrijwilligersbarbecue 's avonds. De bar werd ingericht in de garage en in de loop van de middag arriveerden de mensen met de barbecues en het eten, vlees en vegetarisch. En het zag er naar uit dat we dit jaar zouden boffen met het weer!

Tegen 17.00 uur kwamen de eerste vrijwilligers aan om samen een glaasje te drinken en om 18.00 uur opende pastoor Rochus Franken met gebed en een zelfgemaakt gedicht, waarin hij de lof zong

van het vrijwilligerswerk. Daarmee was de barbecue geopend en begon een gezellige avond.

Zondag 3 september was een bijzondere dag voor onze parochiekern: het nieuwverworven orgel werd plechtig ingezegend door pastoor Franken. Niet met wijwater, maar met wierook. Toen kon de Mis beginnen en mocht organist Leonardo Valiante het Dameskoor begeleiden. De inzegening werkte: het koor zong fantastisch.

Om 13.00 uur die middag was er een orgelconcert ter gelegenheid van de feestelijke ingebruikname van het B.A.G. orgel. Er waren gasten uit Hillegom, van de kerk waar het orgel tot vorig jaar gestaan had, en ook de oecumene van Oegstgeest was vertegenwoordigd.

Na een inleiding over het orgel door Ronald van Baekel van Adema's Kerkorgelbouw en Cees van de Poel van de Katholieke Klokken en Orgel Raad (KKOR) volgde het concert. Behalve de twee genoemde heren speelden Martin Gordijn, organist van het Gemengd Koor St. Willibrord, Huibert Heukensfeldt Jansen, organist van de Schola Cantorum, en de al eerder genoemde Leonardo Valiante, organist van het Dameskoor. Het programma was zeer gevarieerd,

van klassiek tot modern, van Bach en Scarlatti tot Albert de Klerk, Georg Böhm en Johan Alain.

Tot slot was er gelegenheid om na te praten onder het genot van een drankje, in de zonnige pastorietaal. Kortom, een weekend vol gevoelens van verbondenheid en dankbaarheid!

Els van Leuken

Een nieuwe acoliet voor de H. Willibrord

Zondag 10 september functioneerde Francis voor het eerst als acoliet, naast de misdienaars Charlotte en Isabelle. Mgr. Ad van Luyn sdb en diaken Peter Winnubst gingen voor. Van harte welkom en veel succes, Francis, in deze nieuwe functie! Wie volgt zijn voorbeeld?

Els van Leuken

Gedoopt

Op zondag 27 augustus heeft diaken Peter Winnubst de broertjes Steven (4 jaar) en Daniel (2 jaar) gedoopt, in de nieuw ingerichte doopkapel achter in de kerk.

Wij gedenken...

...**Wilhelmina Petronella Quirina (Mien) van der Salm-Warmerdam**, echtgenote, (schoon)moeder en (over)grootmoeder. Mien werd op 7 augustus 1937 in Voorhout geboren en overleed op 20 augustus. De afscheidsviering vond plaats op vrijdag 25 augustus in de H. Willibrordkerk, waarna Mien is begeleid naar het crematorium.

...**Romy van der Putten**, dochter en zusje. Romy werd geboren op 5 april 1999 en overleed op 25 augustus. De afscheidsviering vond plaats op zaterdag 2 september in de H. Willibrordkerk, waarna Romy is begraven op het parochiekerkhof.

...**Josephina Vreeburg-Frissen**, weduwe van Willebrordus Maria Vreeburg, moeder en grootmoeder. Josephina werd geboren op 11 juni 1927 en overleed op 5 september. Op dinsdag 12 september is zij begraven op het kerkhof bij de H. Willibrordkerk.

...**Rob Hermans**, echtgenoot, vader en opa. Rob werd geboren op 26 maart 1949 in Barranquilla (Colombia) en overleed op 7 september. De afscheidsviering vond plaats op donderdag 14 september in de H. Willibrordkerk, waarna Rob is begraven op het kerkhof naast de kerk.

Mogen deze lieve doden rusten in Gods licht en vrede.

Het eerste Synode Café

Op 13 september 2023 vond het eerste Synode Café plaats, dat te volgen was via een livestream. Daan Savert en Nadia Kroon ontvingen in theatercafé De Leeuw in Arnhem diverse gasten en spraken met hen over alles wat er speelt rondom het synodaal proces in de Rooms-Katholieke Kerk. Dat is de spannende weg waarvoor paus Franciscus twee jaar geleden alle gelovigen wereldwijd heeft uitgenodigd. Savert was dit jaar coördinator van de Laudato Si' Alliantie en Kroon is dominicanes, columnist en pastoraal werkster. Deze twee dertigers zijn nieuwsgierig naar de ontwikkelingen rondom het synodaal proces.

Enthousiasme en weerstand

Te gast was onder meer Anton de Wit, hoofdredacteur van het Katholiek Nieuwsblad. Hij duidde wat er tot nu toe op gang is gekomen en wat we kunnen verwachten van de synodebijeenkomst die in oktober in Rome plaatsvindt.

Jezuiet Jos Moons is onderzoeker aan de Katholieke Universiteit in Leuven, gespecialiseerd in het thema synodaliteit. Hij sprak over het enthousiasme, maar ook over de weerstand rondom deze kerkelijke vernieuwingen. Fokke Wouda is coördinator van de Katholieke Vereniging voor Oecumene en kwam vertellen over de grote internationale Taizébijeenkomst op het Sint-Pietersplein op 30 september. Zuster Lieve van de Vijver, trappistin van abdij Koningsoord, vertelde over het initiatief van religieuzen om te bidden voor de synode en de bundel die daarvoor speciaal is uitgebracht.

Wat gebeurt er in het land?

In de uitzending kwamen ook diverse lokale initiatieven aan bod die in Neder-

land georganiseerd worden om van onderop het synodaal proces in Nederland te stimuleren.

Livestream en podcast

Je kon via de livestream meekijken en reageren op het Synode Café. Na afloop was het cafégesprek online terug te kijken via YouTube en terug te luisteren als podcast. Woensdag 25 oktober 2023 vindt het tweede Synode Café plaats, opnieuw te volgen via een livestream.

Luisterend op weg

Het Synode Café is een initiatief van 'Luisterend op weg', een gezamenlijk project van het bisdom van Den Bosch de Konferentie Nederlandse Religieuzen en het Netwerk Katholieke Vrouwen. Meekijken kan via:

www.luisterendopweg.nl;
www.bisdomdenbosch.nl;
www.knr.nl www.nkv.online.

Assemblee Bisschoppensynode

Het proces dat de synodaliteit in de Katholieke Kerk moet bevorderen bereikt de eindfase in de Zestiende Algemene Gewone Assemblee van de Bisschoppensynode, te houden in oktober 2023 en oktober 2024 in Vaticaanstad.

Ter voorbereiding van de algemene assemblee hebben inmiddels de

vergaderingen op continentaal niveau plaatsgehad: voor Europa in Praag (Tsjechië); voor Noord-Amerika in Orlando (VS); voor Latijns-Amerika en de Caraïben in Bogotá (Colombia); voor Afrika en Madagaskar in Addis Abeba (Ethiopië); voor het Midden-Oosten in Beiroet (Libanon); voor Azië in Bangkok (Thailand); voor Oceanië in Suva (Fiji).

Bron: KRO-NCRV

R.K. Parochie H. Augustinus - Parochiekern H. Willibrord

Rhijnegeesterstraatweg 35, 2341 BR Oegstgeest, tel. 517 53 04, e-mail: pastorie@willibrordoegstgeest.nl

Noodtelefoon voor ziekenzorg en bij overlijden: 06 49 42 32 42

Pastoraal team: pastoor R. Franken, tel. 402 9402/889 5138, e-mail: rochusfranken@outlook.com, diaken P.M. Winnubst, tel. 06 24 43 45 16, e-mail: pmwinnubst@gmail.com, pastor K. van Vliet, tel. 06 15 94 89 52, e-mail: ctm.van.vliet@planet.nl, pastoraal werker S. Zuidersma, tel. 06 21 59 39 36, e-mail: sjoerdzuidersma@gmail.com

Beheercommissie: Elly Eilers, e-mail: keilers@casema.nl

Pastoraatgroep: tel. 071 - 517 47 99, e-mail: vanleukenels@gmail.com

Secretariaat bereikbaar via tel. 517 53 04: Charlotte van Steijn en voor kerkhofzaken Marianne Gerritsen, beiden op ma, di, do 9.00 - 12.00 uur

Rekening voor kerkbijdragen en misintenties: NL95 RABO 0138 4020 19

Voor een biechtgesprek kunt u telefonisch contact opnemen met pastoor Franken: 071 889 59 38.

www.willibrordoegstgeest.nl

Strijd met jezelf

Agressie kan zich ook richten op jezelf. Alles wat te maken heeft met een te hoge lat, kan leiden tot boosheid en frustratie. Je bent niet degene die het perfect doet. Nee. Je maakt fouten, je krijgt soms een andere mening, je maakt iets niet af, en die koffer om op te ruimen ligt er nog. Ja hallo! Mag je ook nog gewoon mens zijn? Geen engel, geen perfect wezen, maar een rommelig, modderig aards wezen.

Dat is hoe in Genesis 2 de mens wordt getekend. Het woord *adaam* (mens) is verwant met de *adama*, de bloedrode grond. Ik vind dat een heerlijke relativering. En steeds als ik onrustig zoek naar mijn betere ik, of bang ben om iets fout te doen, denk ik: ach ja, ik was ook maar gewoon mens. Mooi genoeg. Laat ik gewoon maar wat vertrouwen. Er is altijd nog iets mogelijk; er is een *window of hope*, zoals ik hoorde in een liedje op de radio. Voor mij, voor jou. In de bijbel gaat het veel over vrede en ontspanning, sja-loom. Momenten van geluk, onze eerste en laatste bestemming. Goed om daarvan te dromen, te zingen en erom te bidden.

Bij de diensten

Op **1 oktober** is er een dienst rond het thema *bezieling delen*, voorbereid door mensen uit de middengeneratie. Dat

Window of Hope

wordt mooi. Kinderen zijn welkom.

Op **8 oktober** nemen we afscheid van onze cantrix Pauline Verkerk. Twintig jaar heeft zij met hart en ziel leiding gegeven aan verschillende (jeugd)cantorijen in de PGO. Zo heeft zij zingend ons geloof gevoed en de lofzang gaande gehouden; daarvoor zijn wij haar dankbaar.

Uiteraard klinkt er veel gezang in deze viering onder het motto van het liedboek: *'Het is goed de Heer te loven, Uw naam te bezingen, Allerhoogste, In de morgen te getuigen van uw liefde en in de nacht van uw trouw.'* (Psalm 92: 2-3)

In deze dienst zal onder meer *'Hör mein bitten'* van Mendelssohn worden uitgevoerd, een dierbaar stuk voor Pauline. We nemen in deze viering tegelijk afscheid van de PGO-cantorij in de huidige vorm en zingen samen met hen:

Zolang wij ademhalen, schept Gij in ons de kracht om zingend te vertalen, waartoe wij zijn gedacht: elkaar zijn wij gegeven, tot kleur en samenklank.

De lofzang om het leven geeft stem aan onze dank. (Lied 657:1).

Wilt u Pauline de hand schudden, kom dan naar de dienst of na de dienst even aan in de Regenboogkerk.

Op zondag **29 oktober** zal Janco Wijngaard, vrijgevestigd geestelijk verzorger, een zending ontvangen vanuit onze gemeente. Hij stelt zich voor in deze dienst.

Meeleven

We leven mee met zieken en hun naasten. Ziekte kan je leven soms langdurig overhoop gooien. Laten we elkaar niet uit het oog verliezen en met elkaar meeleven. Een kaartje, een appje, een engel uit de buurt kan zo troostend zijn

Herfst-uitje naar Spinozahuis

Het team Onderling Pastoraat organiseert in de herfst een uitje. Het plan is een bezoek te brengen aan het museum Het Spi-

nozahuis in Rijnsburg, waar ons gemeentelid Lenie den Heijer vrijwilliger is. We hebben afgesproken op woensdagmorgen **11 oktober**. Het gedachtegoed van Spinoza is nog springlevend en is moeiteloos te verbinden met hedendaagse kwesties zoals democratie, vrijheid van meningsuiting en desinformatie. Je hoeft geen lid te zijn van de PGO, iedereen is welkom. Heb je zin om mee te gaan, dan kun je je opgeven bij jeannetaal@gmail.com

Huiskamergesprekken

In november kun je meedoen aan een huiskamergesprek om anderen te ontmoeten en met elkaar in gesprek te gaan. Dit keer is 'zorg om de aarde' het thema. Nu duidelijk wordt hoe bedreigd het leven op aarde is, en hoezeer dat verbonden is met onze levensstijl, maken veel mensen zich zorgen. Dat we de aarde zo uitputten en vervuilen, is een ongemakkelijke waarheid. Het roept zorgen, vragen, ideeën, opvattingen, verlangens, hoop, boosheid of angst op.

'Van de HEER is de aarde en alles wat daar leeft, de wereld en wie haar bewonen.'

Zo begint psalm 24. Wat betekent dit voor onze omgang met de aarde? Wat zou je willen veranderen als het gaat om je eigen omgang met de aarde? Van harte uitgenodigd om over dit thema met elkaar in gesprek te gaan o.l.v. een van beide predikanten. We delen niet alleen zorgen maar ook inzichten en concrete ideeën voor gedragsverandering.

De data zijn:

- 8 november lunch en gesprek bij Henne Dijkhuis van 12.00-14.00 uur
- 9 november bij Fieke Sjoukes en Jaap Lammerse van 20-22 uur
- 15 november avondmaaltijd 18.00-20.00 uur in Willibrords Erf. Opgeven kan bij jeannetaal@gmail.com.

Tieners

Elke eerste vrijdag van de maand is er een gezellige activiteit voor tieners. Even geen school, tijd voor iets anders. Op **6 oktober** is er teenz-en-tapas. Met elkaar maken we hapjes en we vragen de ouders om kwart voor negen aan te schuiven en te helpen bij het opeten. Andere data: **3 november** en **8 december**. Laat ook van je horen als je iets anders zoekt of wil, we luisteren graag naar je. Enne, aftellen naar de herfstvakantie denk ik...

Kliederkerk

Op **29 oktober** zijn alle kinderen welkom in de Regenboogkerk, samen met papa's en mama's, grootouders, broertjes en zusjes. Kliederkerk betekent met elkaar een bijbelverhaal verkennen met alle zintuigen door middel van creatieve en sportieve activiteiten. Heb je wel eens in een bootje gezeten, samen met een konijn? Of een regenboogspies geproefd? Neem je dierenknuffel mee.

kliederkerk

Het duurt van 14 tot 16 uur. Samen ontdekken, samen vieren en samen iets toepasselijks eten. We verheugen ons erop! *Save the date!*

Tenslotte

Het gonst van de activiteiten. Fijn is dat. Laten we opletten dat we niet te veel doen en soms ook de handen in de schoot leggen. Genieten van frisse lucht, ontspanning, spinnen en paddenstoelen. Met een groet van hart tot hart,

Rian Veldman en Richtsje Abma

VIEREN
KENNISMAKEN MET GELOVEN

Binnenkort start in Oegstgeest de cursus *Vieren*. Aan de hand van trefwoorden, zoals hopen, herstellen, verdiepen, gaan deelnemers met elkaar in gesprek. Interessante video's, informatie en kleine oefeningen helpen je ontdekken welke weg je zelf wilt gaan. Deelname aan de cursus is gratis. Er is een magazine en meer informatie beschikbaar bij Richtsje Abma, gespreksleider (06-83 11 66 26). Startbijeenkomst op maandagavond 9 oktober in Willibrords Erf.

COLLECTEN

Tekst : Maureen van den Brink

1 okt. Kerk en Israël: onopgeefbaar verbonden

De Protestantse Kerk rust in Nederland predikanten en gemeenten toe op het gebied van de relatie met het volk van Israël. In Israël steunt zij het werk van Nes Ammim, een internationale christelijke gemeenschap.

8 okt. Missionair werk: pioniersplekken

De afgelopen 10 jaar ontstonden zo'n 180 pioniersplekken binnen de Protestantse Kerk. Ze vormen nieuwe christelijke geloofsgemeenschappen voor diverse doelgroepen die niet meer kerkelijk betrokken zijn.

15 okt. Noodhulp: Soedan

In Soedan woedt nog steeds een bloedige machtsstrijd tussen twee generaals. Veel Soedanezen zijn omgekomen. Ruim 1,6 miljoen mensen zijn gevlucht. Partnerorganisaties van Kerk in Actie in de buurlanden Zuid-Soedan en Ethiopië zijn in actie gekomen om de vluchtelingen op te vangen en noodhulp te verlenen. **22 okt. Werelddiaconaat: Indonesië** De lokale kerkgemeenschappen op Papoea spelen een belangrijke rol, vooral in de vaak afgelegen gebieden waar onderwijs en gezondheidszorg slecht functioneren. Kerk in Actie ondersteunt de kerk op Papoea in het toerusten van vrouwen.

PROTESTANTSE GEMEENTE OEGSTGEEST

Kerkenraad: Voorzitter: dhr. H. (Hans) Hogerzeil, voorzitterkr@pgoegstgeest.nl
Scriba: mw. M. (Maureen) van den Brink, tel. 06 - 23 12 35 37, scribapgo@pgoegstgeest.nl
corr. adres: zie kerkelijk bureau
Bankrekeningnummers Prot. Gem. Oegstgeest:
NL17 INGB 0002 3412 94: PGO
NL94 INGB 0005 5235 45: Zending
NL87 INGB 0000 3734 56: Diaconie
NL96 INGB 0002 4050 56: Werelddiaconaat

KERKELIJK BUREAU

Haarlemmerstraatweg 6, 2343 LB Oegstgeest
Telefoon ma t/m vr van 9-17 uur: 06 -15 21 66 50
e-mail: kerkelijkbureau@pgoegstgeest.nl
Geopend op dinsdag en donderdag van 10-12 uur, verder op afspraak.

Ledenadministratie

Email: ledenadministratie@pgoegstgeest.nl
Administratie, reserveringen en andere zaken via het kerkelijk bureau

GEBOUWEN

Regenboogkerk:
Mauritslaan 12,
2341 EM Oegstgeest

Groene Kerk:
Haarlemmerstraatweg 6,
2343 LB Oegstgeest

Willibrords Erf:
Haarlemmerstraatweg 6,
2343 LB Oegstgeest

PASTORALE SECTIES

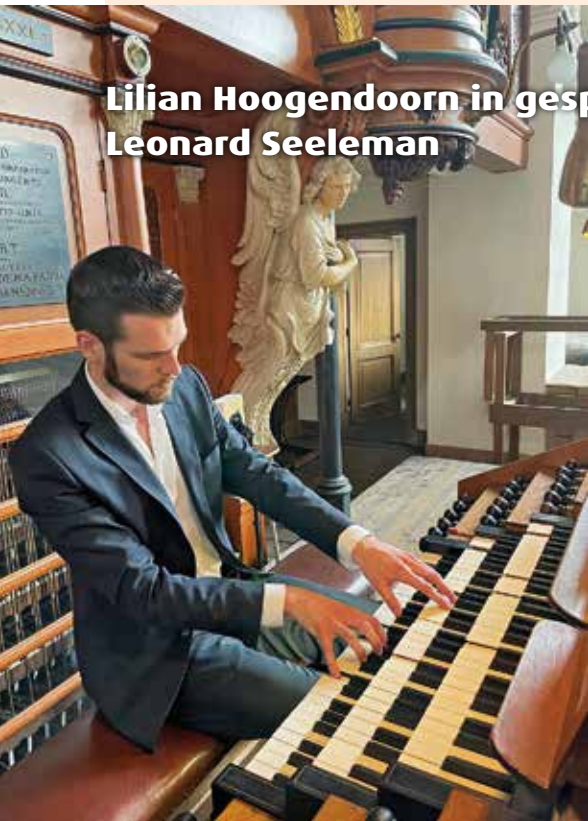
SECTIE ZUID-OOST

Predikant: ds. R. (Richtsje) Abma
Simon Vestdijklaan 14, 2343 KV Oegstgeest
Tel.: 06- 83 11 66 26
e-mail: richtsjeabma@gmail.com

SECTIE NOORD-WEST

Predikant: ds. R.C. (Rian) Veldman
Martinus Houttuynhof 73, 2341 PP Oegstgeest
tel.: 06 - 14 27 30 13,
e-mail: ds.r.veldman@pgoegstgeest.nl

www.pgoegstgeest.nl

Lilian Hoogendoorn in gesprek met organist Leonard Seeleman

leerzaam. Het wekelijks spelen van een kerkdienst is slechts een fractie van alle werkzaamheden. Vergaderingen, repetities en onderhoud van de instrumenten vormen eveneens een belangrijk aspect.

Zo was ik commissielid van de Taakgroep Eredienst en Kerkmuziek (TEK), waarin ik werd uitgedaagd een actieve bijdrage te leveren aan het debat over kerkmuziek; waardevolle momenten, waarin meningen van anderen mijn eigen visie verrijkten. Dit gold overigens ook voor gesprekken met predikanten en collega-musici. Repetities met de cantorij of musici stimuleerden mij een dienstbare opstelling in te nemen en niet alleen solistisch bezig te zijn. Het onderhoud aan de instrumen-

ten leerde mij veel over beide orgels (die qua stijlperiode totaal verschillend zijn) en leverde mooie samenwerkingen op met orgelbouwers. Tot slot vormde de wekelijkse kerkdienst voor mij de essentie van het geheel, waarin ik muzikaal hopelijk een stukje heb mogen groeien de afgelopen jaren.

Je studeerde, verdiepte en blijft studeren, verdiepen. Hebben 'wij' als gemeente een bijdrage kunnen/mogen leveren in dit proces?

Een mooi aspect aan de PGO is de oprechte interesse van de gemeenteleden. Uiteraard heb ik veel goede gesprekken gevoerd over muziek, maar ook over de wetenschap. Dit heeft mij gestimuleerd behalve een conservatoriumopleiding ook een Master Bestuurskunde aan de Universiteit Leiden te volgen (welke ik afgelopen zomer succesvol heb afgerond).

De gemeente is breed georiënteerd en kent mensen met uiteenlopende interesses en vakgebieden. Dit was voor mij altijd erg inspirerend en leidde tot leuke gesprekken. Zo was er een piloot die opvallende gelijkenissen zag tussen de

coördinatie van mijn handen en voeten als organist en de hand-voetcoördinatie van een verkeersvlieger. Lachend: ik kan dus altijd nog overwegen piloot te worden als ik het orgelspelen zat zou worden.

Wat neem je als herinnering aan deze periode in het bijzonder mee na je vertrek in november?

De herinneringen die ik zal meenemen zijn vooral de mooie momenten en gesprekken met mensen uit de gemeente. Het is een voorrecht geweest om zoveel nieuwe mensen te leren kennen, met elk hun eigen levensverhaal. Dit ga ik dan ook het meeste missen.

Waaraan ga je in het bijzonder aandacht besteden in de (nabije) toekomst?

De komende twee jaar volg ik de Masteropleiding Orgel aan het Conservatorium van Amsterdam en Kerkmuziek aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Als kerkmusicus ga ik vanaf november aan het werk in de Oud-Katholieke Kerk van Leiden, waar ik nu al diensten speel. Verder zal ik in deeltijd gaan werken als bestuurskundige of onderzoeker.

Graag wil ik de PGO bedanken voor een onvergetelijke tijd en voor het vertrouwen in mij als kerkmusicus. Het was een genoegen!

Wij gedenken...

11 aug mw. Mariëtta Petronella José Bosma 60 j.
26 aug mw. Joyce Drost-Williams 82 j.

Zie voor de gedachtenis: www.pgoegstgeest.nl

Wilt u het 'in memoriam' graag op papier ontvangen, neem dan contact op met de scribe van de Kerkenraad, en zij zorgt dat u de tekst via de post krijgt toegestuurd.

Zendingserfgoedkalender

De zendingskalender 2024 is verkrijgbaar. Deze toont dit jaar de verbeelding van het Evangelie door Christenen in Azië, Afrika en Latijns-Amerika. Het gaat om schilderijen van Bijbelse verhalen door Sister Claire die een Pakistaanse Bijbel in 3 talen illustreerde. Het thema: *Wie is mijn naaste?*

Ook dit jaar is een serie van vier dubbele kerstkaarten verkrijgbaar. Beide kunt u bestellen: de kalender kost €10, de kaarten € 7 per set. Kalender(s) en/of kaartenset(s) zijn te bestellen vóór 15 oktober a.s. op de volgende manieren:

- via de webshop op website: www.pgoegstgeest.nl of via de appostel-app kunt u de kalender en/of de kaarten eenvoudig digitaal bestellen.
- per mail: ledenadministratie@pgoegstgeest.nl onder vermelding van uw naam, adres en precieze bestelling (aantal kalenders en/of sets kaarten). Het bedrag maakt u dan, onder specificatie van uw bestelling, over op: NL94 INGB 0005 5235 45 t.n.v. Zending PGO.

Begin november a.s. zal de bestelling worden geleverd en bij u thuis bezorgd worden. Dit bericht staat ook op onze PGO-website en komt in de Gemeenteberichten van zondag 24 september a.s.

Namens de Taakgroep Diaconaat & Zending, **Guusje Onderwaater-Nortier,** diaken ZWO

Wraak en agressie in de psalmen?

Vaak las ik bij een uitvaart- en afscheidsdienst psalm 139 'Heer, U kent mij en doorgrondt mij', of we zongen 'Heer, die mij ziet zoals ik ben, dieper dan ik mijzelf ooit ken'. Mooie versregels over het ontstaan van de mens, 'kunstig gewoven in de schoot van de aarde, was mijn wezen voor U geen geheim'. Vers 19 t/m 22 sloeg ik dan over: 'God breng toch de goddelozen om (...) zou ik niet haten wie U haten, Heer?'. De dichter van het psalmlied in het Liedboek, J.W. Schulte Nordholt, heeft die regels wat afgezwakt: 'O God, verwerp het boos geslacht, op leugen en verraad bedacht'. Huub Oosterhuis heeft in zijn 150 psalmen vrij twee versies opgenomen van deze psalm: het door zijn dochter Trijntje gezongen: *Ken je mij?* en een hertaling. Hij laat die lastige regels weg. Laat hij iets weg wat toch essentieel is voor deze psalm? En niet alleen voor deze psalm. In het psalmenboek staan verschillende zgn. wraakpsalmen.

Niek Smit

emeritus-predikant PKN

Wie kent niet het lied *By the rivers of Babylon, there we sat down, yea, we wept, when we remembered Zion*. Psalm 137: 'Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij treurend en dachten aan Sion. Aan de wilgen op de oever hingen wij onze lieren'. Vol weemoed denken de bannelingen terug aan hun leven in Jeruzalem en Juda. Dit weemoedige begin eindigt met de harde en wraakzuchtige woorden: 'Vrouw Babel, weldra ga je ten onder. Gelukkig wie jou je misdaad vergeldt en doet wat jij ons hebt aangedaan. Gelukkig wie jouw kinderen grijpt en op de rotsen verbrijzelt'. Een Jamaicaanse reggae groep had deze song in 1970 gemaakt. Duidelijk is dat herinneringen aan het Caribische slavernijverleden het motief zijn. Die laatste regels over vrouw Babel en haar kinderen zijn weggelaten. Maar Oosterhuis in zijn hertaling neemt ze nu wel op: 'Vrouw Babel, furieuze, gezegend die jou zal vergelden. Niets blijft er over van jou. En als ze je kinderen grijpen en te pletter slaan tegen je rotsen.....wat zal je huilen'.

Hoe hiermee om te gaan? Ik herinner me dat de Leidse hoogleraar dogmatiek, H. Berkhof, eens zei dat niet alle teksten uit de bijbel altijd en overal geschikt zijn voor liturgisch gebruik. Deze zgn. wraakpsalmen zijn niet geschikt om ze nu te zingen, in onze situatie. Maar ze horen wel bij de beeldtaal van de bijbel. In de geschiede-

nis van de christelijke kerk is er telkens een tendens geweest om het Oude Testament als primitief te zien, het af te schaffen, of hoogstens te zien als aankondiging van de komst van Christus. In de

Duitse Kerk, de aan het nazi-regiem gelijkgeschakelde Evangelisch Lutherse Kerk, kenschetste een hoge kerkelijke functionaris dat het Oude Testament iets was van joodse veehandelaars. Primitief, zoals dat gold voor het hele Joodse volk. Maar kom je hiermee niet juist aan de kern van de zaak? Juist deze psalmen kregen toen, van 1933-1945 een pregnante betekenis! Zo'n psalm toen te zingen in een kerkdienst, in de door de Duitsers bezette gebieden, was als een daad van verzet! Of door Joden in het concentratiekamp als een lied van wanhoop. In een kerkdienst toen zo'n psalm te zingen behoefde geen uitleg. Als je die psalmen helemaal leest, zie je dat je beter van klaagpsalm, of zelfs van wanhooppsalm kunt spreken.

De wanhopige roept tot God: 'God houdt u niet stil, zwijg niet God, zie niet lijdzaam toe'. Waar is God in de ellende van bezetting en geweld? (Ps. 83).

En daarom die wanhoopskreet: 'Bevrijd mij van mijn vijanden, mijn God, bescherm mij tegen mijn belagers' (Ps. 59). Zal God een stut zijn, een vaste burch? Want zo was God toch die het volk van Israël uitgeleide deed uit Egypte en hen bevrijdde?

Tegenover of met elkaar?

Uit een onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau blijkt dat polarisatie en verharding in het politieke debat en in de (sociale) media breed worden gevoeld en dat de ervaringen in de eigen leefomgeving wisselend zijn. Mensen geven aan dat dat komt omdat ze zich meestal omgeven met gelijkgestemden. Daarnaast ontwijkt men vaak discussies met vrienden, collega's over lastige kwesties om conflicten te vermijden. Het maakt hierbij wel uit om wie en waarover het gaat.

Als iemand persoonlijk geraakt wordt door een onderwerp, is het lastiger de discussie hierover te vermijden.

Het zinnetje dat 'we discussie over lastige kwesties vermijden', triggerde bij mij van alles. Ik herken het in de werk- en privésfeer, bij de opvoeding van kinderen: steeds vaker ervaar ik dat onderwerpen moeilijk of niet bespreekbaar zijn. De term 'De rubbertegel generatie' viel zelfs. Mogen we niet meer vallen en opstaan? Of zijn we voorzichtig vanwege de verharding om ons heen? Willen we polarisatie zo voorkomen of creëren we zo een nieuw probleem?

In het gezin van mijn man en van mij deden zich in de persoonlijke sfeer heftige veranderingen voor, waarbij allerlei meningen en gevoelens boven kwamen. Opeens sta je ook als echtpaar tegen-

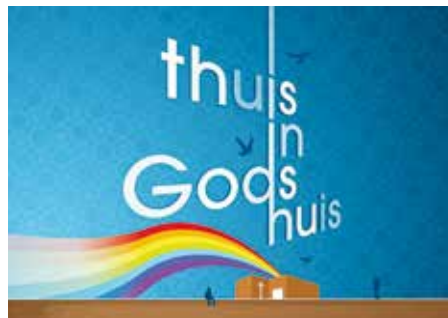
over elkaar en waren we gedwongen de meningen te ventileren. We moesten door een proces heen met elkaar en met alle betrokkenen. Met vallen en opstaan. Polariseren en verharding is ineens dichterbij dan ooit, totdat je stopt met preken en start met luisteren. Elkaar vinden in gelijkwaardigheid, elkaar vinden in verlangens en gevoelens, elkaar vinden zonder oordeel. Dat was de moeilijkste stap; ontdekken hoe hoogmoedig we zijn in ons eigen gelijk. Toegeven dat we

het zelf soms ook niet weten, toegeven dat we tekortschieten.

Ik ontdekte opnieuw de tekst uit Leviticus 19:15-16 *Spreek rechtvaardig recht over je naasten. Breng het leven van de ander niet in gevaar door*

lasterpraat over hem rond te strooien. Ik ben de HEER. - Heb je naaste lief als jezelf. Ik ben de HEER.

Zuiver, heilig zijn. Daar gaat het over. Niet heilig doen. Weten dat het leven niet altijd recht doet, dat we dwars door dingen heen moeten. Maar niet alleen, met ik BEN. Dan mag het schuren en schaven. Je mag eerlijk zijn over gevoelens. Als je elkaar maar vindt. Niet in gepolariseerde groepen van gelijkgestemden, maar in een groep van gebroken harten. Geen conflictmijdende massa, maar een gemeenschap vol verschillen met één verlangen; ik zie jou door Hem. 'De opstandig generatie.' **Thera de Vries-Noordhuis**

Thuis

Op de startdag, 3 september, is het nieuwe jaarthema onthuld: *Thuis*. En dan vooral: de kerk als thuis voor alle generaties. We hebben daar al enkele themadiensten over gehad, waarin ook ruimte werd gegeven aan leden van diverse generaties om op de een of andere manier een inbreng in de dienst te hebben. Waardevol om zo met elkaar samen als 'familie' op te trekken.

Ambtsdragers

Op 17 september werden Antoine Houben en Wessel de Jager bevestigd als ouderling zending en evangelisatie respectievelijk als jeugdouderling. Er is nu nog één vacature te vervullen (tweede jeugdouderling).

Van Tim van Schie, Marijke Anholts en Sander Hol is in de kerkenraad eerder al afscheid genomen.

Pauline Bos-van der Wel, scriba

Samen Jong - Vijf betekenisvolle relaties

Als gemeente willen we elkaar, jong en oud(er), dienen met de gaven die God ieder van ons heeft gegeven. Een 'Warme Gemeenschap' vormen kan bijvoorbeeld zo:

Bid regelmatig voor een of meer tieners. **Ontmoet** - Spreek na afloop van een

kerkdienst een tiener of jongere aan.

Speel - Ga samen sporten of een spelletje spelen. Kook eens samen.

Doe - Er zijn allerlei dingen die je kunt doen om anderen te dienen!

Geef leiding en verantwoordelijkheid **door**. Zo kunnen we onszelf veranderen in een gemeenschap van producenten in plaats van consumenten...

Het groene hart van...

In een nieuwe rubriek in onze (maandelijks) kerkbrief krijgt steeds iemand uit onze gemeente vier vaste vragen voorgeschied om aan de hand daarvan zijn/haar inspiratie, motivatie en kleine of grotere stappen op het gebied van duurzaamheid te delen. Degene die het eerst aan de beurt was, sloot haar antwoorden af met een mooie uitspraak: "Het lijkt een druppel op een gloeiende plaat, maar hoe meer mensen zich inzetten voor het behoud van onze leefomgeving, hoe meer deze 'druppels' kunnen uitgroeien tot een oceaan."

Belijdeniscatechisatie

Onze predikant gaat de komende tijd met een gemêleerde groep belangstellenden in gesprek over de bijbel, God en christelijk geloof in relatie tot hun eigen leven, met als rode draad de apostolische geloofsbelijdenis.

Uit de gemeente

Op **30 september** vragen Jesse Vogel en Joyce Fokkens een zegen over hun huwelijk in een kerkdienst in Groningen. Op **8 oktober** zal in de dienst zowel een kindje als een volwassene worden gedoopt. Wat een feest!

Eke de Gier-van der Jagt

Boekbespreking

Oppenheimer

Afgelopen zomer was de film *Oppenheimer* samen met *Barbie* een grote kaskraker in de bioscopen. Dat mag verwondering wekken. Robert Oppenheimer was immers slechts in een relatief kleine kring van wetenschappers en historici bekend als 'de vader van de atoombom'. Bovendien dateren de meeste discussies over zijn optreden alweer van een aantal decennia geleden, toen - meer dan nu - over kernwapens en nucleaire afschrikking gedebatteerd werd. De film *Oppenheimer* geeft een enigszins geromantiseerd, maar redelijk getrouw beeld van de ontwikkeling van de Amerikaanse atoombom en in het bijzonder van de rol die Oppenheimer en andere kernfysici daarin gespeeld hebben.

Mede op basis van waarschuwing van wetenschappers - zoals Einstein - dat de nazi's een allesvernietigend atoomwapen zouden kunnen ontwikkelen, werd het Manhattanproject gestart. In de woestijn bij Los Alamos in New Mexico werd in alle afzondering en geheimhouding gewerkt aan die bom. Robert Oppenheimer werd aangetrokken als wetenschappelijk projectleider.

De film schetst de successen en tegenslagen, de interne discussie en conflic-

ten, de soms moeizame verhouding met militaire en politieke autoriteiten, de hoop en de twijfels en uiteindelijk de geslaagde eerste nucleaire explosie. Dat was op een moment dat de Duitsers al gecapituleerd hadden.

Toch wordt door Truman besloten de atoombom in te zetten tegen Japan. Met als argument dat daarmee een langdurige voortzetting van de oorlog met vele - ook Amerikaanse - slachtoffers kan worden voorkomen. Zeker na de oorlog is er veel discussie geweest over deze redenering.

In de film wordt daaraan gerefereerd, wanneer wordt getoond dat ook Oppenheimer schrikt van de gevolgen van de bombardementen op Hiroshima en Nagasaki. Maar op dat moment hebben de wetenschappers allang de grip op het atoomwapen verloren aan politici en militairen.

De film duurt drie uur, maar blijft boeien, tot mijn verrassing ook voor een jonge generatie. Als *Oppenheimer* erin slaagt ook jongeren weer voor de gruwelen van een kernoorlog te interesseren, heeft de film meer dan zijn doel bereikt.

Koos van der Bruggen

Nederlandse Gereformeerde Kerk Oegstgeest

Samenkomsten: Duinzigtcollege, Wittenbachweg 23.
Predikant: ds. P. (Pieter) Kleingeld,
Oude Rijsburgerweg 54,
2342 BC Oegstgeest,
tel.: 06 42 87 38 60,

e-mail: pieterkleingeld@pm.me
Pastoraal werker: Alice Siepeling,
e-mail: alicesie@xs4all.nl, tel. 06 10 89 96 22
Voorzitter kerkenraad: Wouter Pieper, e-mail:
voorzitter@ngkoegstgeest.nl, tel. 06 - 41 81 74 04
Scriba Pauline Bos-van der Wel

e-mail: scriba@ngkoegstgeest.nl
Contactadressen kolommen: Thera de Vries-Noordhuis, thera_noordhuis@hotmail.com
en Eke de Gier-van der Jagt,
gierennest.eke@kpnplanet.nl
Zie ook: facebook.com/ngkoegstgeest

www.ngkoegstgeest.nl

Diensten en vieringen

voor de periode van 30 september tot en met 27 oktober 2023

Protestantse Gemeente te Oegstgeest

Alle vieringen zijn ook op afstand te volgen via Kerkdienstgemist.nl

REGENBOOGKERK

zo 01 okt 10.00	ds. R. Abma
zo 08 okt 10.00	ds. R.C. Veldman, afscheid cantrix Pauline Verkerk, m.m.v. PGO-cantoorij en gastzangers
zo 15 okt 10.00	ds. R. Abma, viering Maaltijd van de Heer
zo 22 okt 10.00	ds. Tj. De Boer

GROENE OF WILLIBRORDKERK

Elke dinsdag	8.30	Dagwacht
--------------	------	----------

Autodienst

zo 01 okt	Tim Reedijk	517 54 43
zo 08 okt	Cobie Vissee	06-27 32 30 38
zo 15 okt	Tim Reedijk	517 54 43
zo 22 okt	Hanneke en Lex Huisman	06-22 05 59 64

DUINZIGTCOLLEGE

Nederlandse Gereformeerde Kerk

Voor actuele informatie:

www.ngkoegstgeest.nl

Via deze website kan meegekeken worden.

zo 01 okt 10.00	ds. P. Kleingeld, Avondmaal
zo 08 okt 10.00	ds. P. Kleingeld
zo 15 okt 10.00	mw. A. Siepeling
zo 22 okt 10.00	Laurens Buist

Taizéviering

Zo 29 oktober 19.00 uur	Rehobothkerk
-------------------------	--------------

R.K. PAROCHIE H. AUGUSTINUS PAROCHIEKERN H. WILLIBRORD

Het streamteam blijft livestream uit de parochiekernen verzorgen. Let op: de vieringen in de parochiekernen variëren in aanvangstijd:

9.30 uur (Katwijk en Willibrordus Wassenaar) en 11.00 uur (Oegstgeest en Voorschoten). Zie www.parochie-augustinus.nl voor de actuele livestream.

Voor een biechtgesprek kunt u telefonisch contact opnemen met pastoor Franken: 071 889 5938.

Voor vervoer naar de kerk kunt u contact opnemen met mw. Gabriëlle Walter: 071 517 3287.

26e zondag door het jaar

za 30 sep 19.00	Viering in Wassenaar
zo 01 okt 11.00	Eucharistie, mgr. A. van Luyn sdb/diaken P. Winnubst, Dameskoor

27e zondag door het jaar

za 07 okt 19.00	Viering in Wassenaar
zo 08 okt 11.00	Eucharistie, mgr. A. van Luyn sdb/diaken P. Winnubst, Gemengd Koor

28e zondag door het jaar

za 14 okt 19.00	Viering in Wassenaar
zo 15 okt 11.00	Eucharistie, pastoor R. Franken Schola

29e zondag door het jaar

za 21 okt 19.00	Viering in Wassenaar
zo 22 okt 11.00	Eucharistie, pastor R. Franken, Dameskoor

VAN WIJCKERSLOOTH EN RUSTENBORCH

De vieringen zijn op vrijdagochtend in de Grote Zaal. U kunt zich als vrijwilliger melden

Inzameladressen voor de Voedselbank

Inzameladressen Voedselbank Leiden / Katwijk met tijdstippen en plaatsen

- Prot. Gemeente Oegstgeest: Regenboogkerk, Mauritslaan 12
3^e zondag v.d. maand, 11.00 – 11.45 uur
Groene of Willibrordkerk, Haarlemmerstraatweg 4-6
3^e zondag v.d. maand, 11.00 – 11.45 uur, ook in Willibrords Erf
Dorpscentrum, Lijtweg 9
3^e zondag v.d. maand, 11.00 – 11.45 uur, hal kerkgebouw

via 06 2894 8089 of judith.vandervis@marente.nl (di. en do.) of via 06- 12 20 91 91 of christa.vandersman@marente.nl (di.).

vr 06 okt 11.00	Katholieke viering
vr 20 okt 11.00	Protestantse viering

Bezinningscentrum KRUISPUNT

Rivierduinen, locatie Oegstgeest

zo 01 okt 10.30	mw. S. Poppe-Rienks
zo 08 okt 10.30	dhr. P. den Dekker
zo 15 okt 10.30	mw. S. Poppe-Rienks
zo 22 okt 10.30	geen viering

PAULUSKERK, VOLLE EVANGELIEGEMEENTE

Zondagsdienst 11.00 Gerrie Schreuder

REGENBOOGKERK, ADVENTKERK

Zaterdag 10.00	Bijbelstudie;
11.00	Eredienst

DORPSCENTRUM, St. Evangelische Gemeenschap (STEG)

zo 01 okt 10.00	P. Stolk, HI-Ambacht
zo 08 okt 10.00	J. Brunt & J. Schep & Trio Jubileumdienst
zo 15 okt 10.00	C. Terpstra, HI-Ambacht
zo 22 okt 10.00	J. Nugter, Valkenburg ZH Heilig Avondmaal

Varia-agenda

Transcendentie-ervaring en levensduiding

We spreken van een transcendentie-ervaring als we in ons gewone leven iets ervaren dat zo bijzonder is dat het lijkt of het vanuit een andere werkelijkheid tot ons komt. Maar er is geen andere werkelijkheid 'boven' of 'achter' onze werkelijkheid. Ervaring van transcendentie kan zich voordoen tijdens alledaagse of ingrijpende gebeurtenissen in ons leven. Het is een ervaring die iets met ons doet, onszelf overstijgt, ons omvat, ons draagt. Het doet zich voor als een ervaring die de gewone gang van zaken in ons leven onderbreekt, betekenisvol is, een dimensie van hoogte of diepte kent, waardoor we ook onze werkelijkheid en onszelf beter leren begrijpen. Een ervaring van transcendentie kan iedereen overkomen, is niet aan een sacrale ruimte, een heilig boek of een gewijde handeling gebonden.

Zinvol leven

Er zijn ervaringen van transcendentie waardoor we ons aangeraakt of aangesproken voelen. Waarin de wereld op een onuitspreklijke manier als zinvol wordt ervaren. Momenten van

transcendentie-ervaring kunnen ontstaan door het goede wat er in de samenleving tussen mensen gebeurt, bijvoorbeeld in de zorg van mensen voor elkaar en in gastvrijheid. Of in ervaring van de schoonheid van de natuur. Maar ook bij het opdoen van inspiratie vanuit allerlei vormen van kunst. Zoals bij het horen van muziek, waarbij we overrompeld kunnen worden door een onvoorstelbaar geluksgevoel. We kunnen ook transcendentie ervaren door boeken en films die ons raken, of in gesprekken over wat er echt toe doet, ons bestaan zinvol maakt.

Levensduiding

Transcendentie-ervaring wordt uitgelokt door onze dagelijkse werkelijkheid, speelt zich af in ons bewustzijn en geeft aanleiding tot duiding van ons leven. Zulke ervaringen kunnen we spiritueel of religieus duiden. We kunnen die ervaringen duiden door taal te gebruiken over het hogere, het heilige of het goddelijke. De theoloog Dingemans spreekt bij zulke ervaringen over 'De stem van de roepende'. De theoloog Caputo zegt dat we wel ervaren dat we geroepen worden, maar dat we niet weten wie of wát ons roept. Het vroege

christendom legde ervaringen van transcendentie van onze verre voorouders vast in de bijbelverhalen.

Oude en Nieuwe Testament

Dat duidingsmateriaal is voor een belangrijk deel afkomstig uit de joodse traditie. In het Oude Testament worden belangrijke ervaringen van transcendentie literair verwoord door de verhalen over de 'Bevrijding uit de slavernij van Egypte' en over de 'Ballingschap van het Joodse volk in Babylon'. In het Nieuwe Testament wordt de ervaring van transcendentie vooral geduid vanuit de verhalen over de persoon en het leven van Jezus van Nazareth.

Het blijft ook nu nog voor veel mensen van belang dat de joodse en de christelijke traditie beschikbaar blijft voor de persoonlijke duiding van transcendentie-ervaringen.

Harm Bosscher

De theologie van Jörg Lauster. Levensduiding in het licht van transcendentie, Wouter Slob en Rick Benjamins.

Activiteiten Raad van Kerken

Let op: wilt u zich voor alle activiteiten van tevoren aanmelden?

Gemeente van Christus zijn – hoe dan? 5-10, 19-10 en 2-11

Bespreking van de eerste brief van Paulus aan de gemeente in Korinthe. Info: zie het artikel op pagina 16

Cursus Vieren v.a. 9-10

Over de highlights van het christelijk geloof, speciaal gericht op twintigers en dertigers. Plaats: Willibrords Erf
Tijd: 20.00 uur
Opgave: Ds. Richtsje Abma, 06- 83 11 66 26, richtsjeabma@gmail.com

Bibliodrama I: Luisteren naar en in beweging komen 11-10

Plaats: Willibrords Erf
Tijd: 20.00-22.00 uur
Opgave: Mariëlle Roosen, 06-40 36 82 38, marielleroosen08@gmail.com

Acht jaar Laudato Si 11-10

Bespreking van de betekenis van deze milieu-encycliek, ook voor jou persoonlijk. Plaats: Pastorie H. Willibrordkerk (ingang achterom)
Tijd: 20.00-22.00 uur
Opgave: alpha.jozefkerk@hotmail.com

Het Protestantse gezicht van witte onschuld: theologie en kolonialisme 12-10

Spreker: voormalig theoloog des vaderlands Janneke Stegeman
Plaats: Dorpscentrum
Tijd: 20.00-22.00 uur
Opgave: ds. Niek Smit, 06-57 22 98 96

Als je luistert, hoor je meer 26-10

Met psychologe Annemarie van den Brink o.m. op zoek naar praktische tips m.b.t. luisteren. Info: zie het artikel op pagina 16

Voor meer info zie elders in dit blad, het jaarprogramma (het Groene Boekje), en www.raadvankerkenoegstgeest.nl

Conventies CWN

Elk jaar organiseert de Charismatische Werkgemeenschap Nederland (CWN) de Voorjaars- en de Najaarsconventie. Voor jong en oud een absoluut en niet te missen hoogtepunt! Vijf dagen ontmoeten, vieren, ontdekken, bijpraten, stilte, lofprijzen, bidden en nog veel meer. In het voorjaar tellen we gemiddeld ruim 1.000 Conventiegangers, in het najaar ongeveer 400. Kinderen nemen vaak hun ouders mee, in plaats van omgekeerd. Dus hebben niet alleen volwassenen, maar ook

Inschrijving: via de website. <https://www.cwn-cwj.nl/category/nieuws-en-evenementen/> ➤

Varia-agenda

de kinderen en tieners en jongvolwassenen de tijd van hun leven. De Najaarsconventie van de CWN-CWJ wordt gehouden in De Betteld in Zelhem.

Thema: Ik zie, ik zie...

Data: van donderdagmiddag tot en met zondagmorgen in de herfstvakantie van midden/zuid, 19-22 oktober.

Als je luistert, hoor je meer – 26 oktober

Luisteren. Een begrip dat even vertrouwd als ingewikkeld is. Encyclo.nl leert ons dat dit woord maar liefst 17 betekenissen heeft. Luisteren is een kunst. Gehoord worden een zegen. Luisteren kan je leren, maar hoe dan? Welke rol spelen gedachten, opvattingen en emoties bij het luisteren? Hoe kan je een ander tevoorschijn luisteren? Wat gebeurt er als luisteren niet lukt? Hierop gaat psychologe Annemarie van den Brink (foto) 26 oktober in. Het wordt een avond van luisteren, filmpjes bekijken en oefenen; samen op zoek naar praktische tips. Ook komt aan bod: Hoe luis-

terde Jezus en wat vertelt de bijbel ons over hoe God luistert? We zullen zien dat tips uit de psychologie verdiept kunnen worden door wat we lezen in de bijbel. Annemarie schrijft: 'In mijn eigen leven, maar ook in mijn werk als psycholoog, word ik dagelijks bepaald bij het belang van goed luisteren, de valkuilen daarbij en de pijn van niet gehoord worden. Luisteren is kwetsbaar, het glipt je zo- maar onbedoeld tussen de vingers door.'

Plaats: Rehobothkerk

Tijd: koffie/thee 19.45 uur / 20.00-22.00 uur

Opgave: Eke de Gier, tel. 5171 411, gierennest.eke@kpnplanet.nl

'Preek van de Leek' door Kajsa Ollongren op 29 oktober

De demissionaire minister van Defensie Kajsa Ollongren houdt de tweede Preek van de Leek in de Groene Kerk. Zij zegt daar zelf over: "Ik kijk er naar uit om, terug in Oegstgeest, de Preek van de Leek te mogen houden. Een mooi moment om stil te staan bij het belang van vrijheid. De oorlog in Oekraïne confronteert ons met het besef dat oorlog niet iets is dat tot het verleden behoort. Ik ben zelf niet gelovig, maar ik hoop, juist als leek, de aanwezigen een waardevol nieuw perspectief te kunnen geven".

Iedereen is dan welkom om 16.00 uur in de Groene of Willibrordkerk, Haarlemmerstraatweg 6, 2343 LB Oegstgeest. De inloop is vanaf 15.45 uur. Na afloop is er gelegenheid om na te praten in het naastgelegen Willibrords Erf onder genot van een drankje.

Gemeente van Christus zijn – hoe dan?

In zijn eerste brief aan mensen in Korinthe probeert Paulus richting te geven aan hun manier van christen-zijn. Zijn raad: geef geen onnodige aanstoot in deze grote, multireligieuze havenstad! Maar ook: kruis en opstanding van Jezus Christus betekenen een crisis voor veel dat zich aandient als krachtig en wijs. In Korinthe leefden ook vragen als: wat zijn de gaven van de Heilige Geest? Wat betekent opstanding der doden? Op drie donderdagavonden is iedereen welkom om met elkaar in gesprek te gaan over de betekenis van dit alles voor ons nu.

Locatie: Dorpscentrum, Lijtweg

Data/tijd: donderdagen, 5 en 19 okt., 2 nov., 20.00-22.00 uur.

Opgave/leiding: Ds. Barend Drewes, tel. 5176 692; bfdrewes@hotmail.com

Blij met OKe? Help ons bij de bezorging!

Er zijn weer twee bezorgwijken, die wachten op een nieuwe bezorg(st)er. Het gaat om een wijk, die bestaat uit een deel van de Pr. Kennedylaan en een stuk van de Hofbrouckerlaan. De andere vacante wijk betreft een deel van de Terweeweg. Wilt u ons helpen met de verspreiding van OKe, dan kunt u een mail sturen naar bezorgdienstoke@gmail.com of bellen met Gwenny Kouwenhoven 06 49 90 04 69.

Tot slot...

**Dat er een tijd zal zijn
aan angst en pijn voorbij.**

**Dat er een tijd zal zijn
aan vijandschap en strijd voorbij.**

**Dat er een tijd zal zijn
van licht en van liefde.**

**Zo bidden wij U.
In Jezus' Naam.
Amen**